

Βρυξέλλες, 30.4.2018
COM(2018) 248 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014-2020)

{SWD(2018) 159 final}

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα διαδραματίζουν καίριο ρόλο τόσο στις σημερινές κοινωνίες όσο και στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού μας μέλλοντος. Από οικονομική άποψη, ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας παράγουν περίπου 509 δισ. EUR προστιθέμενης αξίας επί του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), ποσό που αντιστοιχεί στο 5,3 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ, και απασχολούν εργαζόμενους σε περισσότερες από 12 εκατομμύρια θέσεις πλήρους απασχόλησης, αριθμός που ισοδυναμεί με το 7,5 % του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης¹. Αποτελούν τον τρίτο μεγαλύτερο εργοδότη στην ΕΕ, μετά τον κατασκευαστικό τομέα και τον τομέα τροφίμων και ποτών. Συμβάλλουν επίσης σημαντικά στις επενδύσεις, στην καινοτομία και στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε ολόκληρο το φάσμα της οικονομίας. Παρατηρούνται επίσης θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις, ιδίως στον ψηφιακό τομέα, π.χ. η δημιουργία περιεχομένου οδηγεί στην ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών, καθώς και στον πολιτιστικό τουρισμό. Ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα διευκολύνουν επίσης τις ευρωπαϊκές εξαγωγές ανά τον κόσμο ενισχύοντας την προβολή της Ευρώπης και προάγοντας τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής.

Όμως, η Ευρώπη δεν είναι μόνο μια ενιαία αγορά, αλλά συνιστά επίσης ένα σπουδαίο πολιτιστικό εγχείρημα. Ο δημιουργικός και ο πολιτιστικός τομέας αποτελούν εφαλτήριο για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής και γλωσσικής μας πολυμορφίας, την ενίσχυση των ευρωπαϊκών μας ταυτοτήτων και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Μεταδίδουν τις ευρωπαϊκές γνώσεις και αξίες, οι οποίες αποτελούν προϋποθέσεις για την εδραίωση υγιών δημοκρατιών και κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Κατά συνέπεια, ο πολιτισμός έχει συμβάλει στην προσέγγιση της Ευρώπης με τους πολίτες της, ιδίως στο σημερινό πολιτικό πλαίσιο.

Ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας δημιουργούν γέφυρες μεταξύ της τέχνης, του πολιτισμού, του επιχειρηματικού κόσμου και της τεχνολογίας. Συνδράμουν στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, καθώς και στη διαμόρφωση στάσεων υπέρ της ανάληψης κινδύνων, οι οποίες αποτελούν βασικές ικανότητες για την κοινωνία του μέλλοντος. Θέτοντας στο επίκεντρο τη δημιουργικότητα και την έγκαιρη υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, π.χ. τη χρήση εφαρμογών από τα μουσεία για τη βελτίωση της πρόσβασης σε συλλογές ή τη χρήση βίντεο ή υποτιτλισμού από τα θέατρα, δρουν ως καταλύτες για την καινοτομία.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» αποτελεί την απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διευκόλυνση της απελευθέρωσης του δυναμικού ανάπτυξης του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Οι τομείς αυτοί είναι εγγενώς διαφοροποιημένοι σε εθνικό και γλωσσικό επίπεδο, γεγονός που εμπλουτίζει το πολιτιστικό μας τοπίο. Ταυτόχρονα, βρίσκονται αντιμέτωποι με φραγμούς οι οποίοι παρεμποδίζουν τη διακρατική κυκλοφορία δημιουργικών έργων και την ικανότητά τους να λειτουργούν διακρατικά και να προσεγγίζουν νέα ακροατήρια στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Το πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τον διττό χαρακτήρα που έχουν οι πολιτιστικές και οπτικοακουστικές δραστηριότητες, αφενός, ως καθοριστικός παράγοντας της πολυμορφίας και της εξασφάλισης της συμμετοχής των πολιτών και, αφετέρου, ως κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας, αναγνωρίζοντας επίσης την ευρύτερη

¹ Από τη μελέτη «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας για σκοπούς ανάπτυξης και θέσεων εργασίας», η οποία δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή το 2016 και εκπονήθηκε από το αυστριακό ινστιτούτο για τις MME/VVA Europe, με τη χρήση στοιχείων έως το έτος 2013. Στη μελέτη «Creating growth» (Δημιουργία ανάπτυξης), η οποία δημοσιεύθηκε από την εταιρεία Ernst & Young το 2014, εκτιμάται ότι το 2012 οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας (ΚΠΔ) παράγαγαν έσοδα ύψους 536 δισ. EUR, συνέβαλαν με ποσοστό 4,2 % επί του ΑΕΠ και απασχολούσαν 7 εκατομμύρια εργαζόμενους, ήτοι το 3,3 % του ενεργού πληθυσμού. Παρατηρείται έλλειψη συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων σχετικά με τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

συμβολή τους στη δημιουργικότητα, στη δημιουργία ταλέντων, στην επιχειρηματικότητα και στην καινοτομία.

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 έως 2020), που προβλέπει ότι η Επιτροπή υποχρεούται να καταρτίσει ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης με βάση εξωτερική και ανεξάρτητη αξιολόγηση.

Στην παρούσα ενδιάμεση αξιολόγηση πραγματοποιείται αποτίμηση της προόδου που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την υλοποίηση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη», στο πλαίσιο της οποίας περιγράφονται συνοπτικά τα επιτεύγματά του, ενώ παράλληλα εξετάζονται οι κυριότερες ελλείψεις του, με βάση την ανεξάρτητη έκθεση αξιολόγησης, την άμεση πείρα που έχει αποκτηθεί από τη διαχείριση του προγράμματος και τις εκτενείς διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Συνοδεύεται δε από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στο οποίο παρατίθενται τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζεται η παρούσα έκθεση.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ»

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι το πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα. Το 2014 συνενώθηκαν τρία προγράμματα («MEDIA», «Πολιτισμός» και «MEDIA Mundus») προκειμένου να δημιουργηθεί ένα και μόνο συγκεντρωτικό μέσο, με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας, την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ευκαιριών της στροφής στην ψηφιακή εποχή και την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς.

Στην αρχιτεκτονική του προγράμματος αναγνωρίζεται η ετερογένεια του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα, οι διαφορετικές ομάδες-στόχοι τους και η ανάγκη εξατομικευμένων προσεγγίσεων. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο το πρόγραμμα διαρθρώνεται γύρω από δύο ανεξάρτητα υποπρογράμματα και μία διατομεακή συνιστώσα.

Το υποπρόγραμμα «MEDIA» (εφεξής «MEDIA»), το οποίο δημιουργήθηκε το 1991 με σκοπό να πλαισιώσει την οδηγία για την τηλεόραση χωρίς σύνορα και αφορά τον οπτικοακουστικό τομέα, προάγει τη δημιουργία οπτικοακουστικού περιεχομένου (ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, βιντεοπαιχνίδια) και την πρόσβασή του σε ευρωπαϊκό και διεθνές κοινό, μέσω όλων των διαύλων διανομής.

Το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» καλύπτει πρωτοβουλίες του πολιτιστικού τομέα, όπως οι πρωτοβουλίες που προάγουν τη διασυνοριακή συνεργασία, τις πλατφόρμες, τη δικτύωση και τη λογοτεχνική μετάφραση.

Μια διατομεακή συνιστώσα, η οποία αφορά όλους τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς και περιλαμβάνει έναν μηχανισμό εγγυοδοσίας, υποστηρίζει τη διακρατική συνεργασία σε επίπεδο πολιτικής. Η συνιστώσα αυτή παρέχει επίσης στήριξη για τα Γραφεία Δημιουργικής Ευρώπης σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, ώστε να διασφαλίζεται η προσέγγιση των ενδιαφερόμενων φορέων.

Το πρόγραμμα συμπληρώνει τις δράσεις που αναπτύσσονται σε εθνικό επίπεδο στο πεδίο του πολιτισμού και στον οπτικοακουστικό τομέα, αντικατοπτρίζοντας τις προτεραιότητες πολιτικής που θέτει η ΕΕ στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα.

Στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» μπορούν να συμμετάσχουν πολιτιστικοί και δημιουργικοί οργανισμοί από τα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, κάποιες τρίτες χώρες. Επί του παρόντος, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» περιλαμβάνει 33 συμμετέχουσες χώρες, από τη Νορβηγία μέχρι την Τυνησία, και από την Ουκρανία μέχρι την

περιοχή των Βαλκανίων. Ειδικότερα, η συμμετοχή στο «MEDIA» υπόκειται σε εναρμόνιση με την οδηγία 2010/13/ΕΕ (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων).

Το πρόγραμμα έχει θεσπιστεί για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Η παρούσα έκθεση καλύπτει όλες τις συνιστώσες του προγράμματος (με εξαίρεση τη συνιστώσα «Πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης»), η οποία καλύπτεται από χωριστές αξιολογήσεις) και ολόκληρο το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών της υλοποίησης του προγράμματος.

ΚΥΡΙΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ²

Σκοπός της αξιολόγησης είναι:

- η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, της αποδοτικότητας του προγράμματος, καθώς και της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας του·
- η εξέταση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του προγράμματος, της συνεχιζόμενης συνάφειας όλων των στόχων του και των περιθωρίων απλούστευσής του·
- η εξέταση της συμβολής του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» στις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ·
- η εκτίμηση του μακροπρόθεσμου αντικτύπου των προγενέστερων προγραμμάτων.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας³, στην παρούσα αξιολόγηση εξετάζεται η συνάφεια, η συνοχή, η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η διατηρησιμότητα και η προστιθέμενη αξία του προγράμματος για την ΕΕ.

² Τα εν λόγω πορίσματα αναφέρονται στο έγγραφο SWD(2018) 159.

³ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_el

Συνάφεια

Συνολικά, το σκεπτικό των παρεμβάσεων και των στόχων του προγράμματος παραμένει συναφές με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και τις **βασικές προκλήσεις του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα**, ειδικότερα τις κατακερματισμένες αγορές, τον παγκόσμιο ανταγωνισμό και τις ψηφιακές αναταραχές, καθώς και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» αντιμετωπίζει τις εν λόγω προκλήσεις και προσαρμόζει διαρκώς την υποστήριξη που παρέχει –σε ένα πλαίσιο το οποίο χαρακτηρίζεται από μεταβαλλόμενα πρότυπα κατανάλωσης– στις ανάγκες των δικαιούχων που δραστηριοποιούνται σε ταχέως μεταλλασσόμενους τομείς.

Ωστόσο, παρά τις θετικές εξελίξεις που έχουν επιτευχθεί, πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η στροφή στην ψηφιακή εποχή, λαμβανομένων υπόψη των νέων ακροατηρίων και των καταναλωτικών προτύπων, καθώς και του τρόπου δημιουργίας, παραγωγής, πρόσβασης και αποτίμησης των πολιτιστικών και δημιουργικών έργων στην ψηφιακή οικονομία.

Το «**MEDIA**» έχει ενισχύσει τη διασυνοριακή κυκλοφορία ευρωπαϊκών ταινιών και οπτικοακουστικών παραγωγών, ενώ έχει επίσης διανοίξει ή διευρύνει τις δυνατότητες πρόσβασης των Ευρωπαίων πολιτών στα εν λόγω ευρωπαϊκά έργα. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό διότι, από τις 1 500 και πλέον κινηματογραφικές ταινίες που παράγονται στην Ευρώπη ετησίως, λιγότερες από τις μισές κυκλοφορούν εκτός της εθνικής τους επικράτειας. Το «**MEDIA**» έχει υποστηρίξει επίσης την ανάπτυξη έργων πριν από το στάδιο της παραγωγής, με στόχο την αύξηση της δυνητικής διασυνοριακής προβολής τους.

Το «**MEDIA**» έχει προσαρμοστεί στις νέες τάσεις της αγοράς, μεταξύ άλλων μέσω της διαδικτυακής προώθησης των ευρωπαϊκών έργων. Ωστόσο, η ενίσχυση της συνεργασίας τόσο κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο θα μπορούσε να συνδράμει τους επαγγελματίες να εργάζονται από κοινού ώστε να ανταποκριθούν στη στροφή προς την ψηφιακή εποχή και στην παγκοσμιοποίηση.

Το υποπρόγραμμα «**Πολιτισμός**» επενδύει στον πολιτισμό με στόχο την τόνωση της κοινωνικής συνοχής, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της οικονομικής ανάπτυξης στις περιφέρειες και τις πόλεις. Τα επιμέρους προγράμματα στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» εξακολουθούν να είναι συναφή με τον στόχο της **διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και πολυμορφίας στην Ευρώπη**, καθώς και της προώθησης της καλλιτεχνικής δημιουργικότητας και των ευρωπαϊκών αξιών.

Στο πλαίσιο της **διατομεακής συνιστώσας**, ο μηχανισμός εγγυοδοσίας ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες των πολιτιστικών και δημιουργικών ΜΜΕ, οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβασή τους στη χορήγηση δανείων λόγω της άυλης φύσης των στοιχείων ενεργητικού τους. Η ισχυρή ανταπόκριση της αγοράς στην έναρξη λειτουργίας του προγράμματος το 2016, με τρεις συμβάσεις εγγύησης που υπογράφηκαν τον Ιανουάριο του 2017, καταδεικνύει τη συνάφεια του συγκεκριμένου μέσου με τις ανάγκες της αγοράς. Συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους 60 εκατ. EUR (από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων), ποσό που ισοδυναμεί με το 50 % του συνολικού προϋπολογισμού, θα χορηγηθεί ήδη το 2017, παρέχοντας κατά τον τρόπο αυτόν τη δυνατότητα ταχύτερης ανάπτυξης της υποστήριξης εγγυοδοσίας, προσέγγισης περισσότερων χωρών και τομέων, καθώς και βελτίωσης της γεωγραφικής και τομεακής ισορροπίας.

Συνοχή

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» προβλέπει σειρά δράσεων για την υποστήριξη του οπτικοακουστικού και του πολιτιστικού τομέα και διασφαλίζει την εσωτερική συνοχή μεταξύ των υποπρογραμμάτων «**MEDIA**» και «**Πολιτισμός**». Το υποπρόγραμμα «**MEDIA**» εξασφαλίζει

τη συνεκτική κάλυψη των διαφόρων σταδίων της αξιακής αλυσίδας· το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» αποτελεί ένα ιδιαίτερα συνεκτικό μέσο ανταπόκρισης στο ευρύ φάσμα αναγκών που ανακύπτουν σε ολόκληρο τον πολιτιστικό τομέα.

Η συνοχή του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» συνολικά θα μπορούσε να βελτιωθεί μέσω της μεγαλύτερης υποστήριξης των διατομεακών έργων στο πλαίσιο της διατομεακής συνιστώσας.

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» χαρακτηρίζονται συνολικά από συνοχή και συμπληρωματικότητα με τους στόχους και τις προτεραιότητες των εθνικών πολιτικών και προγραμμάτων και, ως εκ τούτου, τηρούν την αρχή της επικουρικότητας.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» διέπεται από συνοχή με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσον αφορά την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και με την εμβληματική της στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η οποία δρομολογήθηκε το 2015.

Το «MEDIA» έχει συμβάλει στους στόχους της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά. Ενθαρρύνοντας την κυκλοφορία των έργων της ΕΕ σε διεθνές επίπεδο, το «MEDIA» στηρίζει τη διασυνοριακή πρόσβαση περιεχομένου και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση των μέτρων στήριξης που συνοδεύουν τη μεταρρύθμιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Συμπληρώνει επίσης τις απαιτήσεις προώθησης και προβολής για τα έργα της ΕΕ, όπως καθορίζονται στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Ο αντίκτυπος του «MEDIA» θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω μέσω μεγαλύτερης συνοχής με τα εθνικά προγράμματα για την υποστήριξη κινηματογραφικών ταινιών, τα οποία παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της στήριξης για τον οπτικοακουστικό τομέα (περίπου 2 δισ. EUR ετησίως σε σύγκριση με περίπου 115 εκατ. EUR για το υποπρόγραμμα «MEDIA»). Για τον σκοπό αυτόν, το 2015 ξεκίνησε η διεξαγωγή διαλόγου με την Ένωση Ευρωπαϊκών Κέντρων Κινηματογράφου (European Film Agency Directors, EFAD), προκειμένου να διαμορφωθεί ένα κοινό στρατηγικό όραμα για τον κλάδο. Επιπλέον, τον Ιούλιο του 2017 συγκροτήθηκε βάσει της ανοικτής μεθόδου συντονισμού μια ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βελτίωση της κυκλοφορίας ευρωπαϊκών ταινιών.

Διαπιστώνεται υψηλός βαθμός συνοχής μεταξύ του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και του στόχου της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό όσον αφορά την προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη για τη δημιουργικότητα. Αυτό αποδεικνύεται μέσω της στήριξης που παρέχει το πρόγραμμα με σκοπό την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων για τους φορείς του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Ειδικότερα η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων έχει ενσωματωθεί σε όλα τα επιμέρους προγράμματα του υποπρογράμματος «Πολιτισμός», και κυρίως στα έργα και τα δίκτυα συνεργασίας.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» διέπεται από υψηλό βαθμό συνοχής με άλλα διεθνή προγράμματα για τον πολιτιστικό τομέα, τα οποία προέρχονται κυρίως από καταπιστεύματα και ιδρύματα, των οποίων τα κονδύλια είναι σχετικά μικρής κλίμακας και ειδικού σκοπού (ad hoc). Το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» συμπληρώνει άλλες μορφές διεθνούς υποστήριξης μέσω της παροχής συγκριτικά μεγάλης κλίμακας και σταθερού επιπέδου χρηματοδότησης για διακρατικά έργα.

Αποτελεσματικότητα

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» έχει συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη του **στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την απασχόληση και των προτεραιοτήτων της σημερινής Επιτροπής**: τόνωση των επενδύσεων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας· και βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά με ενισχυμένη βιομηχανική βάση. Από το 2014 έως το 2016, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» διοχέτευσε 544 εκατ. EUR στη χρηματοδότηση 2 580

οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα. Εκτιμάται ότι, κατά την ίδια περίοδο, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» δημιούργησε 3 000 θέσεις εργασίας.

Το «**MEDIA**» παρέχει στήριξη σε δραστηριότητες που εκτείνονται από την κατάρτιση και την ανάπτυξη έως τη διανομή και την έκθεση. Ειδικότερα, έχει συντηρήσει μια εσωτερική αγορά μη εγχώριων ευρωπαϊκών ταινιών, μέσω της υποστήριξης της διασυνοριακής διανομής άνω των 400 ταινιών ετησίως, αριθμός που ισοδυναμεί με το 25 % της ετήσιας παραγωγής ταινιών της Ευρώπης. Η συνολική αξία των εισιτηρίων για ταινίες που λαμβάνουν στήριξη διανομής από το «**MEDIA**» ανήλθε σε περισσότερα από 65 εκατ. EUR ετησίως⁴. Η στήριξη αυτή συνέβαλε επίσης στην αύξηση της διαθεσιμότητας νόμιμου περιεχομένου σε ολόκληρη την Ένωση. Επίσης, το δίκτυο Europa Cinema, ο μεγαλύτερος ενιαίος δικαιούχος του «**MEDIA**», επικεντρώνεται στην έκθεση μη εγχώριων ευρωπαϊκών ταινιών σε 33 χώρες, οι οποίες διαφορετικά θα ήταν δυσκολότερο να κυκλοφορήσουν.

Ωστόσο, παρότι τα εισιτήρια των κινηματογραφικών αιθουσών στην Ευρώπη έχουν αυξηθεί σε πρωτοφανή επίπεδα από το 2014, το συνολικό κοινό των ευρωπαϊκών ταινιών δεν παρουσίασε σημαντική αύξηση. Κατά συνέπεια, κινητήρια δύναμη για την αύξηση του αριθμού των εισιτηρίων στις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές αίθουσες αποτέλεσαν οι αμερικανικές ταινίες⁵.

Επίσης, οι υπηρεσίες βίντεο κατά παραγγελία (Video On Demand, VOD) που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα επί του παρόντος αποτελούν κατά κύριο λόγο εθνικές υπηρεσίες VOD με εκτενή κατάλογο ευρωπαϊκών ταινιών, συμπεριλαμβανομένων και μη εγχώριων, αλλά με περιορισμένο κοινό.

Στο πλαίσιο του «**MEDIA**» πρέπει να ενταθούν περαιτέρω οι προσπάθειες σε επίπεδο ζήτησης, ώστε να διασφαλιστεί η σύνδεση των εν λόγω ταινιών με ευρύτερο κοινό και ιδίως με τη νέα γενιά, τους «ψηφιακούς ιθαγενείς» που αντιπροσωπεύουν το μέλλον των αγορών οπτικοακουστικών μέσων. Επιπλέον, με την πάροδο των ετών έχει διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του «**MEDIA**» χωρίς ισοδύναμη, ωστόσο, αύξηση του προϋπολογισμού, με συνέπεια την κατανομή υπερβολικά μικρών ποσών χρηματοδότησης σε μεγάλο αριθμό δικαιούχων. Επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη 14 επιμέρους προγράμματα που αφορούν διαφορετικά τμήματα του οπτικοακουστικού κλάδου. Λόγω της κατάστασης αυτής, απαιτείται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην υποστήριξη της αναβάθμισης των δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης της συνεργασίας στον κλάδο σε ολόκληρη την Ευρώπη, κυρίως στο πλαίσιο μιας πιο ανοικτής και ανταγωνιστικής ψηφιακής αγοράς.

Το υποπρόγραμμα «**Πολιτισμός**» υποστηρίζει την πλειονότητα των υποτομέων με ισόρροπο τρόπο, αλλά εκφράζονται ανησυχίες σχετικά με την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των οικονομικών στόχων εις βάρος των καλλιτεχνικών και κοινωνικών παραμέτρων. Το μέσο μέγεθος των έργων υπερδιπλασιάστηκε, ενώ ο αριθμός των φορέων μειώθηκε κατά ένα τρίτο, με ενίσχυση του προσανατολισμού του προγράμματος προς την ανταγωνιστικότητα. Ωστόσο, το υποπρόγραμμα κατόρθωσε να προσελκύσει ευρύ φάσμα διαφορετικών πολιτιστικών τομέων, ανεξάρτητα από το αν διαθέτουν ή όχι έντονη βιομηχανική διάσταση. Τέλος, οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται από τα επιμέρους προγράμματα του «**Πολιτισμού**» συμβάλλουν στη δημιουργία ενός «ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου» και έχουν συντελέσει με τον τρόπο αυτόν στην προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας.

Στο πλαίσιο της **διατομεακής συνιστώσας**, ο μηχανισμός εγγυοδοσίας δρομολογήθηκε αμέσως μόλις κατέστη διαθέσιμος ο προϋπολογισμός το 2016. Η Επιτροπή συμπλήρωσε τον αντίστοιχο προϋπολογισμό με επιπλέον χρηματοδότηση της τάξης του 50 %, με τη συνδρομή του

⁴ Μη συμπεριλαμβανομένων των εισιτηρίων στην εθνική αγορά.

⁵ Το 2016 οι αμερικανικές ταινίες αντιπροσώπευαν το 67,4 % του μεριδίου αγοράς των ευρωπαϊκών εισπράξεων εισιτηρίων.

Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να καλύψει την ισχυρή ανταπόκριση της αγοράς. Πέραν του μηχανισμού εγγυοδοσίας, ο περιορισμένος προϋπολογισμός της διατομεακής συνιστώσας περιόρισε και τη δυνατότητα ανάπτυξης περισσότερων διατομεακών δραστηριοτήτων στην πράξη.

Αποδοτικότητα

Λαμβανομένου υπόψη του τεράστιου μεγέθους και εύρους του οπτικοακουστικού και του πολιτιστικού τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και των γεωγραφικών περιοχών που καλύπτουν τα υπό αξιολόγηση προγράμματα, ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» δεν είναι επαρκής ώστε να επιφέρει σημαντικό αντίκτυπο σε ευρωπαϊκή κλίμακα και/ή σε τομεακό επίπεδο.

Η οικονομική αποδοτικότητα των προγραμμάτων είναι ικανοποιητική και παρουσιάζει συνολική βελτίωση από τη μία περίοδο προγραμματισμού έως την επόμενη. Η αποδοτικότητα των περισσότερων επιμέρους προγραμμάτων έχει βελτιωθεί και/ή έχει διατηρηθεί σταθερή. Το ποσοστό επιτυχίας έχει μειωθεί από τη μία περίοδο προγραμματισμού στην επόμενη, στοιχείο που αντικατοπτρίζει την ανεπαρκή χρηματοδότηση των επιμέρους προγραμμάτων σε σύγκριση με το δυνητικό ενδιαφέρον που δημιουργούν· απορρίπτεται μεγάλος αριθμός αξιόλογων αιτήσεων.

Όσον αφορά το «MEDIA», έχουν επιτευχθεί σημαντικά οφέλη σε επίπεδο αποδοτικότητας χάρη στην υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων, την καθιέρωση πληρωμών κατ' αποκοπή ποσών για τρία επιμέρους προγράμματα (φεστιβάλ, ανάπτυξη και διανομή) και την ενσωμάτωση πακέτων επιχορηγήσεων σε ενιαίες συμβάσεις. Ωστόσο, η αύξηση του αριθμού συναλλαγών μικρής κλίμακας δημιουργεί διοικητικά γενικά έξοδα.

Η αποδοτικότητα των επιμέρους προγραμμάτων του υποπρογράμματος «Πολιτισμός» ήταν συνολικά υψηλότερη από ό,τι στο πλαίσιο των προγενέστερων προγραμμάτων. Η αύξηση του κόστους ανά έργο αντισταθμιζόταν κατά κανόνα είτε από υψηλότερο επίπεδο παραγωγής και/ή συνεισφορών είτε από υψηλότερα επίπεδα αποτελεσμάτων και/ή αντικτύπου. Για παράδειγμα, οι «πλατφόρμες» ήταν οικονομικά αποδοτικές, ιδίως λόγω του ότι αποτελούν σχετικά άμεσους τρόπους προσέγγισης καλλιτεχνών, και τα «έργα λογοτεχνικής μετάφρασης» είχαν ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο αριθμό μεταφράσεων σε σύγκριση με τα έργα που είχαν λάβει στήριξη στο πλαίσιο του προγενέστερου προγράμματος.

Στο πλαίσιο της διατομεακής συνιστώσας, η σημαντικότερη δράση ήταν ο μηχανισμός εγγυοδοσίας, ο οποίος εφαρμόστηκε με ιδιαίτερα αποδοτικό τρόπο μετά την έναρξη λειτουργίας του στα μέσα του 2016. Η πρόοδος που επιτεύχθηκε όσον αφορά την υλοποίηση έχει υπερβεί τις προσδοκίες, δεδομένου ότι το 2017 υπογράφηκαν οκτώ συμβάσεις εγγύησης σε έξι εδάφη, ενώ στον στόχο για το 2020 προβλεπόταν η σύναψη 10 συμβάσεων εγγύησης σε οκτώ εδάφη.

Η Επιτροπή και ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) παρακολουθούν την υλοποίηση των επιμέρους προγραμμάτων στήριξης και την επίτευξη των παραγόμενων αποτελεσμάτων. Ωστόσο, δεν έχει πραγματοποιηθεί συστηματική ανάλυση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο που έχουν επιτευχθεί σε επίπεδο προγράμματος. Το γεγονός αυτό οφείλεται εν μέρει στην έμφαση που έχει δοθεί στην υλοποίηση κατά την πρώτη φάση του προγράμματος και εν μέρει στην απουσία δεικτών επιδόσεων που να είναι δεόντως αξιόπιστοι και να συνδέονται με τις δραστηριότητες του προγράμματος. Αυτό συνεπάγεται ανεπαρκέστερη τεκμηρίωση των επιτευγμάτων του προγράμματος και δυσχεραίνει την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Διατηρησιμότητα

Η διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων έγκειται πρωτίστως στη συνέχιση των συμπράξεων που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και των προγενέστερων προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αμφοτέρων των υποπρογραμμάτων «MEDIA» και «Πολιτισμός», η συνεργασία μεταξύ των εταίρων των έργων συνεχίζεται με κάποια μορφή και μετά το πέρας του κύκλου ζωής των έργων. Στο πλαίσιο του «MEDIA», η διατηρησιμότητα διαπιστώνεται επίσης στην πρόθεση και την ικανότητα των οργανισμών να συνεχίσουν τη συνεργασία τους, δηλαδή στο αμείωτο ενδιαφέρον τους ως προς την (συμ)παραγωγή ή διανομή έργων με ευρωπαϊκή διάσταση.

Η διατηρησιμότητα του αντικτύπου εκδηλώνεται στην πράξη μέσω της ανταλλαγής των διδαγμάτων που αντλούνται κατά την υλοποίηση των έργων και της διάδοσης των εν λόγω διδαγμάτων. Αυτό συνεπάγεται με τη σειρά του την ενίσχυση του επαγγελματισμού του τομέα μέσω της ενισχυμένης δυνατότητας εργασίας σε διεθνές επίπεδο και της ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων ή της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των έργων σε ολόκληρο τον τομέα. Αυτό παρατηρήθηκε σε όλα τα προγράμματα, αλλά ειδικότερα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Πολιτισμός» και του προγενέστερου προγράμματος.

Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» έχει προσδώσει προστιθέμενη αξία στην ΕΕ, δίνοντας ιδίως έμφαση στη διακρατική συνεργασία, με παράλληλη αξιοποίηση των εθνικών προγραμμάτων στήριξης. Η διακρατική συνεργασία υποστηρίζεται από περιορισμένο μόνον αριθμό διεθνών κονδυλίων, τα οποία μάλιστα είναι σημαντικά μικρότερης κλίμακας. Χωρίς την παροχή χρηματοδότησης από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» και τα προγενέστερα προγράμματα, οι περισσότερες υποστηριζόμενες δραστηριότητες είτε θα είχαν σημαντικά μικρότερο πεδίο εφαρμογής και μέγεθος είτε δεν θα είχαν υλοποιηθεί καθόλου.

Το «MEDIA» έχει συμβάλει στη συνένωση διαφορετικών παραγόντων από διάφορα κράτη μέλη, δημιουργώντας κατά τον τρόπο αυτόν προστιθέμενη αξία για ολόκληρο τον οπτικοακουστικό τομέα. Εξειδικευμένα διακρατικά δίκτυα, όπως το «Europa Distribution» ή το «Europa International», παρείχαν αντιστοίχως στους διανομείς και στους πράκτορες πωλήσεων τη δυνατότητα να ενώσουν τις προσπάθειές τους για την προώθηση και τη διανομή ευρωπαϊκών έργων. Χάρη στην υποστήριξη του «MEDIA», έχει κυκλοφορήσει σημαντικός αριθμός ευρωπαϊκών έργων, τα οποία προβλήθηκαν πέραν των εθνικών τους συνόρων, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στην προώθηση της πολυμορφίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Το «MEDIA» συνέβαλε επίσης στην επίτευξη του στόχου της ψηφιακής ενιαίας αγοράς για την ευρύτερη πρόσβαση σε διαδικτυακό περιεχόμενο. Υπάρχει, ωστόσο, περιθώριο περαιτέρω βελτίωσης όσον αφορά την κυκλοφορία ευρωπαϊκών έργων μέσω μιας καλύτερης διαδικασίας επιλογής, προώθησης και εμπορίας των ευρωπαϊκών έργων.

Καμία χώρα δεν αντιμετωπίζει τις ίδιες προκλήσεις με μια άλλη χώρα κατά την ανάπτυξη των οπτικοακουστικών κλάδων τους. Για τον λόγο αυτόν, στο πλαίσιο του «MEDIA» έχουν καταβληθεί επίσης επίπονες προσπάθειες για την αντιμετώπιση του ζητήματος της εξασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών με διαφορετικό επίπεδο ικανοτήτων, μέσω μιας σειράς μέτρων θετικών διακρίσεων, τα οποία ευνοούν τις χώρες με χαμηλό επίπεδο οπτικοακουστικών ικανοτήτων, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της συμμετοχής επαγγελματιών από ολόκληρη την Ένωση.

Όσον αφορά το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός», οι χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες συνδέονται λιγότερο στενά με τις υφιστάμενες διαδικασίες, παρά το γεγονός ότι μπορούν εν γένει να εναρμονιστούν σε μεγάλο βαθμό με τις γενικές δραστηριότητες του οργανισμού. Και τούτο διότι, κατά πάσα πιθανότητα, το μεγαλύτερο ποσοστό των δραστηριοτήτων δεν θα είχε υλοποιηθεί χωρίς τη χρηματοδότηση της ΕΕ.

Στο πλαίσιο της διατομεακής συνιστώσας, ο μηχανισμός εγγυοδοσίας αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα μόχλευση της τάξης του 6, που αποτελεί εξαιρετικά αποτελεσματικό τρόπο αύξησης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Ξεκινώντας από έναν αρχικό προϋπολογισμό ύψους 121 εκατ. EUR, αναμένεται να διατεθούν περισσότερα από 700 εκατ. EUR υπό μορφή δανείων σε ΜΜΕ και πολιτιστικούς φορείς σε ολόκληρη την Ευρώπη.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Συνάφεια

Η επιτυχία του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» θα βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην ικανότητα σύνδεσης πολιτιστικά διαφοροποιημένου περιεχομένου με διάφορα ακροατήρια. Ως εκ τούτου, στην εξωτερική μελέτη υπογραμμίστηκε η ανάγκη ενίσχυσης της εστίασης στο κοινό.

Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός πρέπει να αφομοιώσει την ψηφιακή επανάσταση, ώστε να είναι σε θέση να διατηρήσει την πολυμορφία του, αλλά και να εξασφαλίσει τη δημιουργία ποιοτικού περιεχομένου το οποίο μπορεί να κυκλοφορήσει σε διεθνές επίπεδο. Πράγματι, η αξιολόγηση κατέδειξε την ανάγκη προσαρμογής στο μεταβαλλόμενο τοπίο. Η ψηφιοποίηση μπορεί να πυροδοτήσει έναν θετικό κύκλο μεγαλύτερης πρόσβασης σε πολιτιστικά και δημιουργικά έργα, επιχειρηματικότητας και νέων επενδυτικών ευκαιριών.

Στο πλαίσιο των ετήσιων δραστηριοτήτων παρακολούθησης που ασκεί, η Επιτροπή θα υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το πρόγραμμα αξιοποιεί τις ευκαιρίες που προσφέρει ο ψηφιακός μετασχηματισμός, από τη δημιουργία περιεχομένου υψηλής αξίας έως τη χρήση νέων διαύλων διανομής.

Η αξιολόγηση αναδεικνύει την ανάγκη θέσπισης διάδοχου προγράμματος, ούτως ώστε το «MEDIA» να μπορεί να εστιάσει ακόμη περισσότερο την υποστήριξή του σε περιεχόμενο το οποίο έχει τις δυνατότητες να κυκλοφορήσει σε διασυνοριακό επίπεδο. Το μελλοντικό «MEDIA» θα μπορούσε να ευνοεί την ανάπτυξη και τις συμπαραγωγές με δυνατότητες διασυνοριακής επιτυχίας. Δεδομένου ότι ο οπτικοακουστικός τομέας συνεχίζει να μεταβάλλεται, θα μπορούσε να υποστηριχθεί επίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο πειραματισμός με νέες μορφές αφήγησης.

Η διανομή και η προώθηση θα διαδραματίσουν στρατηγικό ρόλο στην εξασφάλιση της σύνδεσης με διάφορα ακροατήρια. Το περιεχόμενο πρέπει να καθίσταται διαθέσιμο όπου βρίσκεται το κοινό, για παράδειγμα, μέσω ευρύτερων δυνατοτήτων διαδικτυακής πρόσβασης. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο του «MEDIA» μετά το 2020 θα μπορούσαν να εξεταστούν πιθανά καινοτόμα μοντέλα για την προώθηση και τη διανομή περιεχομένου τα οποία θα συνενώνουν δημιουργούς, παραγωγούς, πράκτορες πωλήσεων, διανομείς και υπηρεσίες πλατφορμών. Επίσης, θα μπορούσε να ενισχυθεί ο στρατηγικός χαρακτήρας της υποστήριξης που παρέχει το «MEDIA» στη διαδικτυακή διανομή. Για παράδειγμα, οι παράγοντες που φιλοδοξούν να αναβαθμίσουν τις δραστηριότητές τους θα μπορούσαν να ενθαρρυνθούν ώστε να συνεργαστούν και να αναπτύξουν πραγματικά διασυνοριακές στρατηγικές και επιχειρηματικά μοντέλα που θα τους επιτρέψουν να ανταγωνίζονται διεθνείς πλατφόρμες.

Από την περίοδο 2018-2020, η Επιτροπή θα δρομολογήσει τη διεξαγωγή διαλόγου σχετικά με το περιεχόμενο, προκειμένου να διερευνηθούν ιδίως πιθανοί τρόποι να καταστεί αποτελεσματικότερη η στήριξη της τηλεόρασης λαμβανομένων υπόψη των μεταβαλλόμενων οπτικοακουστικών μορφοτύπων (τηλεοπτικές σειρές, διαδίκτυο, διαμεσικά έργα). Η Επιτροπή θα δρομολογήσει επίσης τη διεξαγωγή διαλόγου σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο υποστήριξης της προώθησης και της εμπορίας. Σ' αυτό το πλαίσιο, θα ξεκινήσει ένα πιλοτικό πείραμα μικρής κλίμακας με τη χρήση μαζικών δεδομένων για την αντιστοίχιση του περιεχομένου με το κοινό.

Ακόμη και αν το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» αποδεικνύεται επί του παρόντος χρήσιμο για την υποστήριξη των αναγκών ανάπτυξης ικανοτήτων των πολιτιστικών οργανισμών και για τη συμβολή στην πολιτιστική πολυμορφία της Ευρώπης, είναι αναγκαίο να ληφθούν καλύτερα υπόψη οι φιλοδοξίες των μικρών πολιτιστικών φορέων. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά πόσον οι φορείς μικρής κλίμακας έχουν πρόσβαση σε χρηματοδοτική στήριξη η οποία ανταποκρίνεται στους φιλόδοξους στόχους τους για την ανάπτυξή τους και εκτός των εθνικών αγορών τους. Παράλληλα, θα εξετάσει εκ νέου κατά πόσον η διάκριση μεταξύ των

έργων συνεργασίας μικρής και μεγάλης κλίμακας είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη και την επέκταση των πολιτιστικών φορέων.

Μολονότι τα έργα που χρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά δίκτυα δημιουργούν δυνητικά θετικά αποτελέσματα, ο αρχικός σχεδιασμός τους δεν έχει προσφέρει στους δικαιούχους την ευελιξία που θα επιθυμούσαν ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόζουν τις δραστηριότητές τους σε ευρύτερες τομεακές εξελίξεις ή εξελίξεις της αγοράς, ακόμη και αν είναι εφικτή η υιοθέτηση νέων πτυχών και άλλων παρόμοιων προσαρμογών βάσει των προγραμμάτων εργασίας που υποβάλλουν κάθε έτος. Ως εκ τούτου, κρίνονται αναγκαία τα ακόλουθα: - να παρασχεθεί στους δικαιούχους των ευρωπαϊκών δικτύων η δυνατότητα να τροποποιούν πτυχές των δραστηριοτήτων των έργων τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες τάσεις της τεχνολογίας ή της αγοράς· - να διασφαλιστεί η συνεχής θεματική συνάφεια για τα έργα συνεργασίας, με το να παρασχεθεί στους δικαιούχους η δυνατότητα ευκολότερης μεταβολής ή τροποποίησης των δραστηριοτήτων τους.

Παρά την ευρύτερη συνάφεια που παρουσιάζει το επιμέρους πρόγραμμα λογοτεχνικής μετάφρασης, πρέπει να υποστηρίξει περαιτέρω τη γλωσσική πολυμορφία, αφενός, ενθαρρύνοντας τη μετάφραση λογοτεχνικών έργων από τις μικρότερες χώρες προς την αγγλική, τη γαλλική, τη γερμανική και την ισπανική γλώσσα και, αφετέρου, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγαλύτερη αναγνώριση μικρότερων ειδών, όπως τα παιδικά βιβλία, τα θεατρικά έργα και η ποίηση.

Όσον αφορά τη διατομεακή συνιστώσα, το διάδοχο πρόγραμμα θα αξιοποιεί την πείρα και την κατανόηση που έχει αποκομιστεί στο πλαίσιο του μηχανισμού εγγυοδοσίας όσον αφορά τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πολιτιστικών φορέων και των επιχειρήσεων. Η πείρα καταδεικνύει ότι τα μέσα χρηματοδότησης προσελκύουν ιδιωτικές επενδύσεις σε έργα με τον επιμερισμό της επιβάρυνσης του κινδύνου και την αύξηση των δυνατοτήτων τους στην αγορά. Θα μπορούσαν να εξεταστούν διάφορα μέσα, τα οποία συνδυάζουν δημόσια και ιδιωτική χρηματοδότηση και περιλαμβάνουν επίσης ένα μέσο μετοχικού κεφαλαίου για μεγαλύτερα έργα υψηλότερου κινδύνου.

Κατά την περίοδο έως το 2020, η εμβληματική πρωτοβουλία του μηχανισμού εγγυοδοσίας θα ανταποκριθεί στην ισχυρή ζήτηση της αγοράς με τη σύναψη πρόσθετων συμβάσεων εγγύησης αξίας έως και το ανώτατο όριο της συμπληρωματικής χρηματοδότησης που παρέχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ). Με τον τρόπο αυτόν θα διευρυνθεί η γεωγραφική συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών στη δανειοδότηση του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα.

Πρέπει επίσης να προαχθούν και άλλα είδη διατομεακών έργων. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να ενισχύσει τη συνεργασία και τις συνέργειες κατά την υλοποίηση διατομεακών έργων και δράσεων όπως, για παράδειγμα, τα έργα ένταξης προσφύγων και οι ενότητες προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών στις τέχνες και τις επιστήμες.

Συνοχή

Θα καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της συνοχής του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» με τους στόχους πολιτικής της ΕΕ, όπως η ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό και η στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά, με την «ενσωμάτωση της διάστασης» αυτών των προαναφερόμενων στόχων πολιτικής στο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» συμπληρώνει άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, κυρίως τα προγράμματα Erasmus+, «Ορίζων 2020», καθώς και προγράμματα στους τομείς της μετανάστευσης και της ιθαγένειας. Για την κάλυψη της ανάγκης παροχής περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τις δυνατότητες συμπληρωματικής χρηματοδότησης από άλλες πηγές χρηματοδότησης της ΕΕ, η Επιτροπή θα διερευνήσει πιθανές λύσεις, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης φυλλαδίου για την καλύτερη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με τη

διαθέσιμη γενική επιχειρηματική και οικονομική υποστήριξη, καθώς και για τη χρηματοδότηση στον τομέα του πολιτισμού σε διάφορα πλαίσια (π.χ. εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα, υποδομές).

Προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή με διεθνείς και εθνικές πηγές χρηματοδότησης, η Επιτροπή θα κοινοποιεί περισσότερες πληροφορίες σε φορείς του τομέα στα κράτη μέλη για την προώθηση της εναρμόνισης με το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη». Θα μπορούσε επίσης να προαχθεί ο διάλογος με διεθνείς οργανισμούς χρηματοδότησης όπως, για παράδειγμα, το EURIMAGES για τη διευκόλυνση της συμπληρωματικότητας.

Το «MEDIA» θα συνεχίσει να πλαισιώνει τις προσπάθειες για την αύξηση της διαθεσιμότητας ευρωπαϊκού διαδικτυακού περιεχομένου, όπως προβλέπεται στο αναθεωρημένο πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Θα υποστηρίξει την ενισχυμένη προώθηση των ευρωπαϊκών έργων, όπως προβλέπεται στην οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Όσον αφορά τις σχέσεις με τα κονδύλια των κρατών μελών, θα διασφαλιστεί η ενίσχυση της συνοχής, της εναρμόνισης και της συμπληρωματικότητας με το «MEDIA». Για τον σκοπό αυτόν, στο πλαίσιο του «MEDIA» θα μπορούσε να διατεθεί στήριξη για τη διεξαγωγή πολιτικού διαλόγου με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας και των συνεργειών μεταξύ των κρατών μελών για την επίτευξη των στόχων πολιτικής της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο μεταξύ, το 2018 θα προχωρήσει ο διάλογος με την Ένωση Ευρωπαϊκών Κέντρων Κινηματογράφου (EFAD). Έως το τέλος του 2018, η ομάδα η οποία συγκροτήθηκε βάσει της ανοικτής μεθόδου συντονισμού για την κυκλοφορία ευρωπαϊκών ταινιών και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των κρατών μελών θα παράσχει χρήσιμα στοιχεία για τη διασυνοριακή κυκλοφορία και την προώθηση των ευρωπαϊκών έργων, καθώς και για τη συμπληρωματικότητα μεταξύ της εθνικής και της ενωσιακής χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους ενδιαφερόμενους φορείς του οπτικοακουστικού τομέα μέσω του ευρωπαϊκού φόρουμ κινηματογράφου. Τα κύρια συμπεράσματα του διαλόγου αυτού θα παρουσιάζονται ανά δύο έτη. Επίσης, οι μελέτες και η ανάλυση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Οπτικοακουστικού Τομέα θα χρησιμοποιούνται συστηματικότερα για τη χάραξη πολιτικής και την καθοδήγηση της υλοποίησης του «MEDIA».

Αποτελεσματικότητα

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» θα πραγματοποιείται με ισόρροπο τρόπο τους δύο νέους γενικούς στόχους του προγράμματος, δηλαδή την πολιτιστική πολυμορφία και την ανταγωνιστικότητα, λαμβάνοντας υπόψη την πολύπλευρη διάσταση του προγράμματος, καθώς και τους πολιτιστικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς στόχους του.

Η αξιολόγηση καταδεικνύει ότι η καινοτομία και ο πειραματισμός μπορούν να υποστηριχθούν αποτελεσματικότερα για την προώθηση καινοτόμων μορφών συνεργασίας και έργων γεφύρωσης δημιουργικών τομέων (π.χ. κινηματογραφικές ταινίες και μόδα, αρχιτεκτονική και εικονική πραγματικότητα), προκειμένου να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες της στροφής προς την ψηφιακή εποχή.

Όσον αφορά το «MEDIA», στο πλαίσιο του διάδοχου προγράμματος θα μπορούσε να ενισχυθεί η ευελιξία, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ταχείας προσαρμογής στις αναδυόμενες ανάγκες, ενώ παράλληλα η μεγαλύτερη έμφαση που θα δοθεί σε περιορισμένο αριθμό δράσεων και σε βασικές προτεραιότητες θα παράσχει κίνητρα συνεργασίας για την άρση των στεγανών που παρατηρούνται στον κλάδο.

Στο μεταξύ, κατά την περίοδο 2018-2020, το «MEDIA» θα υποστηρίξει περαιτέρω την αναβάθμιση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων οπτικοακουστικών μέσων με την προώθηση νέων μοντέλων συνεργασίας και στρατηγικών κοινής διανομής, καθώς και με την επανεξέταση του συστήματος επιλεκτικής διανομής, με στόχο την παροχή κινήτρων για την εξασφάλιση σταθερότερης συνεργασίας σε διασυνοριακό επίπεδο.

Μετά την έγκριση του «Ευρωπαϊκού σχεδίου κινουμένων σχεδίων» από τον κλάδο το 2017, η Επιτροπή θα συνδράμει στην υλοποίηση των δράσεων που έχουν προσδιοριστεί προκειμένου να αναβαθμιστεί ο ευρωπαϊκός κλάδος κινουμένων σχεδίων, ένας τομέας ο οποίος παρουσιάζει υψηλές δυνατότητες ανάπτυξης και ανταγωνισμού σε διεθνή κλίμακα.

Αποδοτικότητα

Στο πλαίσιο του διάδοχου προγράμματος, του μελλοντικού «MEDIA» και «Music Moves Europe», μπορούν να αναζητηθούν τρόποι για την επιβράβευση των θετικών αποτελεσμάτων και των επιτυχών δράσεων.

Στην αξιολόγηση επισημαίνεται η ανάγκη ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου πλαισίου παρακολούθησης των επιδόσεων, το οποίο θα περιλαμβάνει ένα σύνολο δεικτών που συνδέονται στενά με τους στόχους του προγράμματος, όσον αφορά τόσο τα παραγόμενα αποτελέσματα και τα οφέλη για τους δικαιούχους όσο και τον ευρύτερο πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο του σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Στο μεταξύ, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα προτείνουν την ενίσχυση των συστημάτων, των διαδικασιών και των δεικτών του πλαισίου παρακολούθησης για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» κατά τη διάρκεια του 2018. Θα υιοθετηθούν συμπληρωματικοί ποιοτικοί και ποσοτικοί δείκτες επιδόσεων σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 του κανονισμού για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (κατ' εξουσιοδότηση πράξη). Η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που συνδέονται με το ισχύον πλαίσιο παρακολούθησης, ειδικότερα όσον αφορά τη φύση των δεικτών και τα δεδομένα που υποβάλλονται επί του παρόντος, καθώς και τους ρόλους και τις αρμοδιότητες σε σχέση με την παρακολούθηση του προγράμματος.

Επίσης, οι διαδικασίες υποβολής αιτήσεων θα εξορθολογιστούν περαιτέρω και θα διασφαλιστεί η έγκαιρη ενημέρωση των δικαιούχων σχετικά με τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιλογής. Όσον αφορά το «MEDIA», το σύστημα πληρωμών κατ' αποκοπή ποσών θα παρακολουθείται ώστε να εξασφαλίζεται η ευθυγράμμιση με την εξέλιξη των πραγματικών δαπανών στον τομέα και να συνεχίζεται, συνεπώς, η παροχή απλουστευμένης, ταχύτερης στήριξης με τη μορφή επιχορηγήσεων. Η υλοποίηση του «MEDIA» θα απλουστευθεί και θα εξορθολογιστεί, για παράδειγμα, με την ομαδοποίηση των δικαιούχων και τη μείωση του αριθμού των υποκείμενων

συμβάσεων επιχορήγησης και των πράξεων πληρωμής. Ειδικότερα στο πλαίσιο των επιμέρους προγραμμάτων διανομής, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 30 % του προϋπολογισμού του «MEDIA», σχεδιάζεται η μείωση των πράξεων κατά 30 % και, κατ' επέκταση, ο περιορισμός των διοικητικών γενικών εξόδων.

Διατηρησιμότητα

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» προσεγγίζει τους πολίτες μέσω των υποστηριζόμενων έργων και δραστηριοτήτων, εμπλουτίζοντας με τον τρόπο αυτόν τις ευρωπαϊκές ταυτότητές τους. Ωστόσο, οι πολίτες δεν γνωρίζουν πάντοτε τον ρόλο που διαδραματίζει το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη». Χάρη στην αξιοποίηση των πρόσφατων εμπειριών, όπως οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί, θα ενισχυθεί η επικοινωνία με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την προσέγγιση ευρύτερου κοινού. Σε επιτόπια κλίμακα, η Επιτροπή θα διοργανώνει διασκέψεις και εκδηλώσεις προβολής για τη διάδοση των αποτελεσμάτων, με έμφαση σε διατομεακά ζητήματα και στη συνεργασία.

Τα Γραφεία Δημιουργικής Ευρώπης θα ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν τον ρόλο τους, κοινοποιώντας επιτυχή παραδείγματα, όχι μόνον από τη δική τους χώρα, αλλά κυρίως σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, για την αύξηση της προβολής των συμπαραγωγών και των στρατηγικών συνεργατικής διανομής.

Δεδομένου ότι τα έργα που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» απευθύνονται δυναμικά σε ευρύτερο κοινό και παρουσιάζουν ικανοποιητικές δυνατότητες επικοινωνίας έναντι των πολιτών, η Επιτροπή θα ενισχύσει και θα παρακολουθεί στενά τη συμμόρφωση με τις ενδεδειγμένες απαιτήσεις προβολής. Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να προβάλλει επιτυχή παραδείγματα και να παρέχει στους δικαιούχους κατάλληλα εργαλεία και κατευθυντήριες γραμμές που θα τους δίνουν τη δυνατότητα να κοινοποιούν τα δικά τους παραδείγματα μέσω του διαδικτύου.

Τα δημιουργικά και πολιτιστικά έργα που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» συνιστούν ένα χαρτοφυλάκιο περιεχομένου με ευρωπαϊκή διάσταση. Από την άλλη πλευρά, οι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν αναγνωρίσει το γεγονός ότι υπάρχουν δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης των παραγόμενων αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο πρόβλεψης νέου κριτηρίου ανάθεσης για την κατάρτιση σχεδίου βιώσιμης αξιοποίησης των παραγόμενων αποτελεσμάτων των έργων. Επιπλέον, θα πρέπει να διερευνηθούν οι δυνατότητες θέσπισης νέων μηχανισμών για τη διασφάλιση της αξιοποίησης των παραγόμενων αποτελεσμάτων των έργων στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Πολιτισμός».

Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ

Για την αξιοποίηση των υφιστάμενων συμπράξεων και δικτύων, η Επιτροπή θα παρακολουθεί την ανάπτυξη νέων συμπράξεων, π.χ. μεταξύ χωρών υψηλού και χαμηλού επιπέδου ικανοτήτων.

Όσον αφορά το «MEDIA», η Επιτροπή έχει δρομολογήσει εκτενείς συζητήσεις με τα κράτη μέλη για τους πιθανούς τρόπους εξασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των χωρών με διαφορετικό επίπεδο οπτικοακουστικών ικανοτήτων, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι το γενικό κριτήριο επιλογής των έργων εξακολουθεί να είναι η αριστεία. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο του διάδοχου προγράμματος θα αναπτυχθεί ένας νέος ορισμός των «ικανοτήτων» με βάση ένα σύνολο μετρήσιμων δεικτών.

Οι πρόσφατες εξελίξεις καταδεικνύουν τη σημασία της δημιουργικότητας και του πολιτισμού στη διατήρηση υγιών δημοκρατιών, της πολυμορφίας και μιας κοινής αντίληψης της

ευρωπαϊκής ταυτότητας. Ο πολιτισμός διαδραματίζει μοναδικό ρόλο στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τις κοινές κοινωνικές προκλήσεις και, μέσω της ορθής αφήγησης, μπορεί να συνενώσει τους ανθρώπους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» διαθέτει υψηλές αλλά ακόμη αναξιοποίητες δυνατότητες για την υποστήριξη νέων μορφών συμμετοχής των πολιτών σε διασυνοριακό επίπεδο, που θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως.

Το διάδοχο πρόγραμμα μπορεί διαδραματίσει ανεκτίμητο ρόλο στην αντιμετώπιση του λαϊκισμού μέσω της ενίσχυσης της πολιτιστικής πολυμορφίας και της μεγαλύτερης ανοχής και αμοιβαίας κατανόησης. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα θα ενισχύσει τη διάσταση των πολιτών στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του.